

Innhold

Kapittel 1: Tema og metode	15
1.1 Tema	15
1.2 Temaets aktualitet og forskningsinteresse	17
1.3 Begrepsbruk og definisjoner	20
1.4 Metodisk tilnærming	22
1.4.1 Arbeidet er rettsdogmatisk	22
1.4.2 Nærmere om rettskildematerialets internasjonale karakter	24
1.4.3 Noen bemerkninger om betydningen av EMD-avgjørelser	27
1.4.3.1 Generelt	27
1.4.3.2 Avvisningsavgjørelser avsagt av syv eller flere dommere	28
1.4.3.3 Pilotdommer	31
1.5 Avgrensninger og den videre fremstilling	33
Kapittel 2: Det rettspolitiske grunnlaget for å beskytte eiendom . .	34
2.1 Innledning	34
2.2 Kort om den historiske utviklingen av synet på eiendomsrett og eiendomsvern	34
2.3 Nærmere om hvorfor eiendom er et beskyttet gode	36
2.3.1 Generelt	36
2.3.2 Styringsbehov, likhet og rettferdighet	37
2.3.3 Økonomisk utvikling, stabilitet og forutberegnelighet	38
2.3.4 Eiendomsvern som menneskerett	40
2.3.4.1 Den menneskerettslige tradisjon	40
2.3.4.2 Menneskerettsdefinisjonen	41

2.3.4.3	Eiendom og menneskeverd	44
2.3.4.4	Sentrale motargumenter	48
2.3.5	Oppsummering og konklusjon	52
2.4	Karakteren av rettigheten	54
2.5	Betydning for tolkningen av eiendomsbegrepet	56
Kapittel 3:	Oversikt over eiendomsbeskyttelsen i EMK P1-1	58
3.1	Innledning	58
3.2	Bestemmelsens systematikk og anvendelsesområde	58
3.2.1	Generelt	58
3.2.2	Det må foreligge en eiendomsinteresse	60
3.2.3	Det må foreligge et inngrep	60
3.3	Klassifisering av inngrepet og regelvalg	65
3.3.1	Innledning	65
3.3.2	Hvordan regelvalget foretas	66
3.3.3	Betydningen av klassifiseringen og regelvalget	71
3.3.4	Oppsummering og konklusjon	74
3.4	Rettferdigjørelse av inngrepet	75
3.4.1	Innledning	75
3.4.2	Lovkravet	76
3.4.3	Legitimt formål	79
3.4.4	Proporsjonalitetstesten - generelt	81
3.4.4.1	Innledning	81
3.4.4.2	Statens skjønnsmargin	82
3.4.4.3	Formålet med inngrepet	84
3.4.4.4	Hvor hardt rammes klageren	87
3.4.4.5	Andre relevante momenter	91
3.4.4.6	Oppsummering og konklusjon	98
3.4.5	Proporsjonalitetstesten – betydning av tilbudt erstatning	99
3.4.5.1	Generelt	99
3.4.5.2	Forholdet til artikkel 41	100
3.4.5.3	Erstatning ved avståelse av eiendom	103
3.4.5.4	Erstatning ved prinsipp- og kontrolltiltak ..	110
3.5	Forholdet mellom eiendomsvernet og eiendomsbegrepet	113

Kapittel 4: Eiendomsrettens innhold	116
4.1 Noen utgangspunkter	116
4.2 Ingen rett til å erverve eiendom	117
4.3 Rett til besittelse	118
4.4 Rett til bruk	120
4.5 Rett til avhendelse og andre rettslige disposisjoner	122
4.6 Rett til økonomisk profitt?	123
4.7 Rett til beskyttelse av moralske eller etiske overbevisninger? . . .	127
4.8 Eiendom har en sosial funksjon	129
Kapittel 5: Eiendomsbegrepets systematikk	131
5.1 Innledning	131
5.2 Bestemmelsens ordlyd	131
5.3 Forarbeidene	133
5.4 Kasuistikk og rettslitteratur	135
5.5 Tidlig praksis – snever begrensning til eksisterende eiendom . .	138
5.6 Innholdet i eiendomsbegrepet utvides	140
5.7 Utviklingen av kriteriet berettigede forventninger	142
5.8 Det oppstår en spenning i konvensjonspraksis	144
5.9 Dagens systematikk	146
Kapittel 6: Grunnleggende fellestrekk	148
6.1 Innledning	148
6.2 Eiendomsbegrepet skal tolkes autonomt	149
6.3 Godet må være av økonomisk art	152
6.4 Godet må være gjenstand for privat eierskap	155
6.5 Godet må være gjenstand for individuelt eierskap	159
6.6 Godet må ha tilhørighet i en av konvensjonsstatene	164
6.7 Godet må være krenket etter at P1-1 er ratifisert	166
6.8 Godet må ha grunnlag i nasjonal rett	169
6.8.1 Generelt	169
6.8.2 Det må foreligge et eller annet rettsstiftende element . .	172
6.8.3 Begrunnelsen for at eiendom må være tilstrekkelig etablert i nasjonal rett	176
6.8.4 Fjerdeinstans-doktrinen	177

6.8.5	Bevisbyrden for at det foreligger tilstrekkelig grunnlag i nasjonal rett	178
6.9	Forholdet mellom autonom tolkning og kravet om grunnlag i nasjonal rett	181
Kapittel 7:	Eksisterende eiendom	182
7.1	Innledning	182
7.2	Krav til eiendomsgodets karakter	182
7.2.1	Tradisjon og allmenn anerkjennelse	182
7.2.2	Formelt eierskap - hjemmel	186
7.2.3	Effektiv eiendomsutnyttelse	194
7.2.4	Besittelse	195
7.2.5	Andre former for effektiv eiendomsutnyttelse	198
7.2.6	Oppsummering og konklusjon	200
7.3	Krav til eiendomsgodets grunnlag	200
7.3.1	Eksisterende eiendom har normalt et solid grunnlag i nasjonal rett	200
7.3.2	Tilfeller hvor helhetsvurdering og autonomi blir fremhevet	201
7.3.3	Tilfeller som grenser opp mot berettigede forventninger	204
7.3.4	Spesielle problemer som kan oppstå ved overdragelse av eiendom	205
7.3.5	Oppsummering og konklusjon	209
7.4	Nærmere om skillet mellom de to hovedkategoriene	210
7.4.1	Innledning	210
7.4.2	Det kan være vanskelig å skille de to hovedkategoriene	211
7.4.3	Betydningen av skillet mellom de to hovedkategoriene	213
7.4.4	Konklusjon - årsaken til at EMD har oppstilt skillet ..	216
Kapittel 8:	Andre aktiva og kriteriet berettigede forventninger ...	218
8.1	Innledning	218
8.2	Krav til eiendomsgodets karakter	219
8.2.1	Det må foreligge aktiva	219
8.2.2	Aktiva kan bestå av mange ulike typer krav	219
8.2.2.1	Privatrettslige krav	219
8.2.2.2	Offentligrettslige krav	223

8.2.3	Aktiva kan også bestå av annet enn krav	229
8.2.3.1	Andre aktiva – privatrettslige goder	229
8.2.3.2	Andre aktiva – offentligrettslige goder	231
8.2.4	Godet eller interessen må fremstå som et eiendomsgode	234
8.2.4.1	Generelt	234
8.2.4.2	Betydningen av vederlag eller økonomisk bidrag	235
8.2.4.3	Betydningen av omsettelighet og andre former for kapitalisering	242
8.2.4.4	Betydningen av økonomisk verdi og at denne er berørt	245
8.2.5	Oppsummering og konklusjon	247
8.3	Krav til eiendomsgodets grunnlag og kriteriet berettigede forventninger	248
8.3.1	Innledning	248
8.3.2	Nærmere om hva som er et tilstrekkelig grunnlag	251
8.3.2.1	Begrunnet håp er ikke tilstrekkelig	251
8.3.2.2	Ved betingede krav må betingelsen oppfylles	254
8.3.2.3	Det er ikke tilstrekkelig å ha en prosedabel sak	259
8.3.2.4	Kravet må fremstå som noenlunde sikkert	263
8.3.2.5	Kravet må normalt være aktuelt og gyldig	267
8.3.2.6	Kravet må normalt være håndhevbart	272
8.3.2.7	Kravet må samlet sett fremstå som veldefinert	282
8.3.3	Nærmere om berettigede forventninger	283
8.3.3.1	Generelt	283
8.3.3.2	Skilles det mellom ulike typer berettigede forventninger?	284
8.3.3.3	Tilfeller hvor klageren stoler på et etablert rettsgrunnlag	288
8.3.3.4	Tilfeller hvor det ikke foreligger noen etablert eiendomsinteresse	291
8.3.3.5	Betydningen av skillet	292
8.3.3.6	Kort om konvensjonspraksis etter Kopecky-saken	295

8.3.3.7	Berettigede forventninger og sensur av urimelige vilkår	297
8.3.3.8	Betydningen av andre forhold	301
8.3.3.9	Forholdet til berettigede forventninger ved proporsjonalitetstesten	303
8.3.3.10	Forholdet til andre regler som beskytter berettigede forventninger	305
8.4	Sammenfatning og konklusjon	307
Kapittel 9:	Helhetsvurderingen	309
9.1	Innledning	309
9.2	Eiendomskategoriens betydning for helhetsvurderingen	310
9.3	Helhetsvurderingens sammenheng med den autonome tolkningsdoktrine	311
9.4	Styrken og klarheten i det nasjonale rettsgrunnlag	313
9.5	Klageren fremstår formelt som eier av godet	314
9.6	Klageren er behandlet som rette eier av myndighetene	318
9.7	Spesielt om skatter og avgifter	321
9.8	Besittelse og annen rådighetsutøvelse	322
9.9	Tilbakevirkning og forutberegnelighet	325
9.10	Andre staters syn på eiendomsspørsmålet - fellesstandarder	327
9.11	Proporsjonalitet	330
9.12	Andre relevante forhold	333
9.13	Konklusjon og vurdering	336
Kapittel 10:	Konvensjonens eiendomsmodell	337
10.1	Generelt	337
10.2	Eiendomsbegrepet bygger i hovedsak på en legal modell	338
10.3	Innslag av en økonomisk modell	341
10.4	Innslag av en relasjonell modell	343
10.5	Innslag av en komparativ modell	348
10.6	Konklusjon	349
	KILDEREGISTER	351